

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 23/1

6 սեպտեմբերի 2016թ.

Քննարկվեց Սմբատ Մակվեցյանի ներկայացուցչի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշման դեմ:

Սմբատ Մակվեցյանի ներկայացուցչի գանգատում բերված փաստարկները.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության առաջին բաժնի աշխատակիցների 19.07.2016թ.-ին կայացված թիվ 033047 որոշմամբ (ասյուիետ նաև՝ Որոշում) արգելանք է դրվել Սմբատ Մակվեցյանին պատկանող անշարժ, շարժական գույքի, դրամարկղի, բոլոր առևտրային բանկերում առկա հաշիվների վրա՝ 15.073.692 դրամի չափով: Որոշումը կայացվել է ՀՀ պետական բյուջեի նկատմամբ ֆիզիկական անձ Ա.Մակվեցյանի 31.05.2016թ. դրությամբ ԱԱՀ-ի մասով ունեցած հարկային պարտավորությունների կապակցությամբ, որից, ԱԱՀ-ի ապառքը կազմում է 5.917.053 դրամ, տույժը 3.239.586 դրամ, տուգանքը՝ 5.917.053 դրամ:

Գանգատաբերը գտնում է, որ Որոշումն իրավաչափ չէ հետևյալ նկատառումներով.

Որոշման մեջ թեև հղում է արված «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 և 30.2 հոդվածներին, սակայն Որոշումը ստորագրած անձանց կողմից այդ հոդվածներով սահմանված նորմերի պահանջները և դրանցում սահմանված հետապնդվող նպատակի իրականացման ու դրանց կատարման ձևի մասով չեն պահպանվել:

1. «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի (ասյուիետ նաև՝ Օրենք) 30.2 հոդվածի 2-րդ պարբերությունը սահմանում է, որ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով չկատարված պարտավորության չափը հինգ հարյուր հազար կամ ավելի դրամ կազմելու դեպքում, եթե հարկային մարմնի կողմից իրականացված վարչական վարույթի ընթացքում արդեն իսկ ձեռք բերված ապացույցները բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ հարկ վճարողը կարող է թաքցնել, փչացնել կամ սպառել վարչական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը, ապա հարկային մարմնի ղեկավարն օրենքով սահմանված կարգով իրավունք ունի հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագիր հրապարակել: Այս իրավակարգավորման տրամաբանությունից հետևում է, որ հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագիր հրապարակելու համար հարկային մարմնի ղեկավարը նախապես իրականացված վարչական վարույթի ընթացքում հարկ վճարողի կողմից վարչական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը թաքցնելու, փչացնելու կամ սպառելու վերաբերյալ նախ պետք է ապացույցներ ձեռք բերի, և հետո ձեռք բերված ապացույցներն այնքան հիմնավոր ու իրենց էությամբ այնքան անառարկելի պետք է լինեն, որ այդպիսի հանձնարարագիր հրապարակողի մոտ դրա իրավաչափության հիմքերի վերաբերյալ կասկածներ չառաջացնեն: Մինչդեռ Սմբատ Մակվեցյանը սույն թվականի մայիսին ԱԱՀ-ի մասով իր ունեցած պարտավորության մասին իմանալուց ի վեր չի փորձել հանրապետության առևտրային բանկերից մեկում իր ունեցած բավականին մեծ դրամական միջոցները հանել, իր տրանսպորտային միջոցն ու իրեն պատկանող անշարժ գույքը չի փորձել որևէ կերպ օտարել ԱԱՀ-ի մասով պարտավորության կատարումից խուսափելու համար: Որոշման մեջ այդ մասով ընդամենը «ապահովվել է» Օրենքին համապատասխանեցնելու արտաքին ձևը, սակայն գույքը թաքցնելու, փչացնելու կամ

սպառելու «բավարար հիմքեր» ապահովող կոնկրետ ապացույցները չեն մատնանշվել: Օրենքի 29.1 հոդվածի 2-րդ պարբերության համաձայն մինչև գումարի գանձման վերաբերյալ որոշման անբողոքարկելի դառնալը պարտավոր անձի գույքի վրա կարող է արգելանք դրվել կամ սահմանափակում կիրառվել: Հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով արգելանքը կամ սահմանափակումը կիրառում է հարկային մարմինը՝ սույն օրենքի 30.2 և 30.3 հոդվածներով սահմանված դեպքերում և կարգով: Այս նորմն ուղղակի վկայում է, որ հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելը հարկային մարմնի համար իմպերատիվ սահմանված չէ և «Կարող է արգելանք դրվել» եզրույթը վերջինիս համար այլընտրանքային վարքագիծ դրսևորելու հնարավորություն է տալիս վարչական վարույթի ժամանակ հարկ վճարողի կողմից իր գույքը թաքցնելու, սպառելու կամ վատնելու Օրենքով սահմանված ապացույցներ ձեռք բերելու կամ այդպիսիք չլինելու հանգամանքներից կախված: Նման պայմաններում Օրենքի կարգավորումների հաշվառմամբ այդպիսի Որոշման կայացման շարժառիթներն անգամ իրավաչափ չեն:

2. Օրենքի 30.2 հոդվածի երրորդ պարբերության համաձայն հարկային մարմնի կողմից գույքի արգելանքը կարող է կիրառվել միայն հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու նպատակով:

Արգելադրման ենթակա է միայն այն գույքը, որն անհրաժեշտ է հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորության կատարումն ապահովելու համար՝ հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով պարտավորությունների չափով: Այս նորմից պարզ է դառնում, որ հարկային մարմինն ինքնանպատակ չպետք է արգելանք դնի հարկ վճարողի անշարժ, շարժական գույքի, դրամական միջոցների և դրամարկղի վրա ընդհանրապես, այլ միայն այն գույքի վրա, որն անհրաժեշտ է հարկ վճարողի ունեցած կոնկրետ չափի հարկային պարտավորության կատարման ապահովման համար: Այդ մասին ուղղակի վկայում է Օրենքի 30.2 հոդվածի 14-րդ պարբերությունը, համաձայն որի հարկ վճարողի այլ գույքի վրա արգելանք դնելիս կազմվում է արձանագրություն: Արձանագրությունում կամ դրա հավելվածում նկարագրվում ե ըստ անվանումների նշվում են արգելադրվող գույքի անվանումը, քանակը, անհատական հատկանիշները, հաշվեկշռային արժեքները: Նշված արձանագրությունը հարկ վճարողի գույքի արգելադրման որոշման անբաժանելի մասն է: Սմբատ Մակվեցյանն առևտրային բանկերից մեկում ունի դրամական հաշիվ, շահագործում է անձնական օգտագործման մեքենա և դրա հետ միասին ունի նաև սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող անշարժ գույք: Հետևաբար Որոշմամբ խախտվել է Օրենքի 30.2 հոդվածով սահմանված համաչափության սկզբունքը և ԱԱՀ-ի մասով 15.073.692 դրամի պարտավորության ապահովման նպատակով իրականում արգելադրվել է այդ գումարն էականորեն գերազանցող չափի արժեք ունեցող ընդհանուր գույք, որով խախտվել է նաև Սմբատ Մակվեցյանի ՀՀ Սահմանադրությամբ և քաղաքացիական օրենսդրությամբ երաշխավորված սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի օգտագործման, տիրապետման և տնօրինման իրավունքը: Հարկային մարմինը պարտավոր էր գույքի վրա արգելանք դնելիս առաջնորդվել Օրենքի 30.2 հոդվածի 14-րդ պարբերությամբ սահմանված կանոնով և կազմելով արձանագրություն 15.073.692 դրամի պարտավորության կատարման ապահովման և արգելադրվող գույքի համաչափության պահպանման համար առանձին նշել արգելադրվող գույքի անվանումը, քանակը, անհատական հատկանիշները, հաշվեկշռային արժեքները:

3. Օրենքի 30.2 հոդվածի 4-րդ պարբերությունը սահմանում է, որ գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հարկային մարմնի ղեկավարը հանձնարարագիր է

հրապարակում: Օրենքի այս պարբերության վերջին մասով հարկային մարմնի համար պարտականություն է սահմանված արգելանքի վերաբերյալ հանձնարարագրի պատճենը ներկայացնել հարկ վճարողին, կոնկրետ դեպքում՝ Սմբատ Մակվեցյանին: Մինչդեռ վերջինիս թիվ 033047 որոշման համար հիմք հանդիսացած հանձնարարագրի պատճենը չի տրամադրվել և հետևաբար նաև այս մասով նույնպես Որոշումն իրավաչափ չէ:

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը՝ գանգատաբերը խնդրում է վերացնել 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշումը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության պետը, քննարկելով ֆիզիկական անձ Սմբատ Մակվեցյանի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ համաձայն հարկային մարմնում առկա անձնական հաշվի քարտի տվյալների 31.05.2016թ-ի դրությամբ նրա չկատարված հարկային պարտավորությունները կազմում են 15.073.692 դրամ, որից ավելացված արժեքի հարկ՝ 5.917.053 դրամ, տույժ 3.239.586 դրամ, տուգանք 5.917.053 դրամ, որն առաջացել է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի հիման վրա Արաբկիրի ՀՏ-ում կազմված հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ հաշվարկը:

Արդյունքում, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ, 56-րդ, 58-րդ, 88-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ իրավաբանական վարչության պետի կողմից 27.06.2016թ-ին ընդունվել է թիվ 1048/01 որոշումը (այսուհետ նաև՝ Որոշում) Սմբատ Մակվեցյանից 15.073.692 դրամ պարտավորության գումար գանձելու մասին:

«Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի համաձայն՝ հարկային պարտավորությունների գծով գումարների վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում հարկային մարմինը կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը որոշում է կայացնում հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված գումարը գանձելու վերաբերյալ և այդ մասին պատշաճ ծանուցում վերջինիս: Մինչև գումարի գանձման վերաբերյալ որոշման անբողոքարկելի դառնալը պարտավոր անձի գույքի վրա կարող է արգելանք դրվել կամ սահմանափակում կիրառվել:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2 հոդվածի դրույթներով հարկային մարմնի ղեկավարի կողմից 15.07.2016թ. հրապարակվել է թիվ ԱՀ 033047 հանձնարարագիրը՝ Սմբատ Մակվեցյանի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին: Այնուհետև, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ աշխատակազմի իրավաբանական վարչության 1-ին բաժնի աշխատակիցների կողմից «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2 հոդվածով սահմանված կարգով ընդունվել է հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշումը, որով արգելանք է դրվել ֆիզիկական անձ Սմբատ Մակվեցյանին պատկանող գույքի վրա՝ 15.073.692 դրամի չափով:

Հարկ է նշել, որ մինչև Սմբատ Մակվեցյանից 15.073.692 դրամ պարտավորության գումար գանձելու մասին 27.06.2016թ-ի թիվ 1048/01 որոշման կայացումը, Սմբատ Մակվեցյանը պատշաճ ծանուցվել է ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ իրավաբանական վարչության թիվ 1 բաժնում իրականացվող վարչական վարույթին ծանուցումը ստանալուց հետո եռօրյա ժամկետում ներկայանալու և ժամկետանց հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ

գրավոր բացատրություն կամ առարկություններ ներկայացնելու համար: Նշված ծանուցումը Սմբատ Մակվեցյանի կողմից ստացվել է 27.06.2016թ-ին (գործում առկա է համապատասխան ապացույցը), սակայն վերջինս վարչական վարույթին չի ներկայացել և իր նկատմամբ հաշվարկված ժամկետանց հարկային պարտավորությունների վերաբերյալ որևէ բացատրություն կամ առարկություն չի ներկայացրել: Նշված հանգամանքը վկայում է այն մասին, որ գանգատում բերված պնդումները՝ մինչև գույքի վրա արգելանք դնելու մասին հանձնարարագրի հրապարակելը համապատասխան վարչարարություն իրականացված չլինելու մասին, հիմնավոր չեն:

Գանգատում բերված պնդումների մասին, որ Սմբատ Մակվեցյանին չի տրամադրվել գույքի վրա արգելանք դնելու մասին ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 15.07.2016թ. թիվ ԱՀ 033047 հանձնարարագրի պատճենը, հարկ է նշել, որ դրանք չեն համապատասխանում իրականությանը: Այսպես, «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2 հոդվածի համաձայն՝ արգելանք դնելիս հանձնարարագրի պատճենը ներկայացվում է հարկ վճարողին:

Տվյալ դեպքում ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 15.07.2016թ. թիվ ԱՀ 033047 հանձնարարագրի և հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշման պատճենները 20.07.2016թ. փոստային ծառայության միջոցով ուղարկվել են Սմբատ Մակվեցյանին: Համաձայն գործում առկա համապատասխան ապացույցի, նշված փաստաթղթերը Սմբատ Մակվեցյանի կողմից ստացվել են 27.07.2016թ.:

Ելնելով վերոգրյալից՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշումը կայացվել է ՀՀ օրենսդրության պահանջներին համապատասխան:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի, «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով Հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ 19.07.2016թ. թիվ 033047 որոշումը թողնել անփոփոխ, իսկ գանգատը՝ մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողով կամ ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ